

بازنگري راهبردي مراکز اطلاع رسان جهان راستاي نظم ژئوپوليتيك اسلام

چکیده

عصر حاضر که از آن به عنوان جامعه اطلاعاتي یاد مي شود اطلاعات به عنوان عنصر تاثیر گذار در کليه جنبه هاي فردي و اجتماعي يك جامعه ورود پيدا کرده است. به واسطه همين تاثير نوين جهاني از قدرت اطلاعات براي غلبه فرهنگي، سياسي، نظامي ساير کشورها بهره گرفته است. در اين مقاله براي رويارويي با ترندهاي نظم نوين جهاني توصيه مي کند با همان ابزار اطلاعاتي و به اصطلاح مقابله شود. با وجود حقانيت اسلام، جهان اسلام تاکنون نتوانسته است از تمامي قابليتهاي خود در جهت عرضه حقايق و روشننگري اذهان استفاده کند. کتابخانه ها و مراکز اطلاع رسانی درجهان اسلام از جمله اين قابليتها که هنوز بخوبي و هدفمند در راستاي مقابله با نظم نوين جهاني و آگاهي بخشي انسانها از آن

نويسنده با تاکيد بر نقش کتابخانه ها و مرکز اطلاع رسانی جهت آگاهي بخشي و اعتلای جایگاه ژئوپوليتيکي جهان اسلام راهبردها و راهکارهاي پيشنهاد مي کند. به تبیین راهبرد هاي حمايت و پشتيباني اطلاعاتي از نهادهاي وحدت آفرين در جهات تشكيل انجمنها و تشکيلات علمي و تخصصي اسلام در حوزه اطلاع رسانی کمک به ارتقاء عظمت و تقويت روحيه اعتماد به نفس و بازگشت به خويشتن اعتلای آگاهي سياسي مسلمانان آگاه سازي جهان غير مسلمان نسبت به ماهيت اسلام ناب ارتقاي جایگاه کمک به آزاد انديشي مي پردازد و در نهايت نتيجه گيري کلي از مباحث ارائه شده است.

کلید واژه ها: نظم نوين جهاني، نظم ژئوپوليتيك اسلام، ژئوپوليتيك اطلاعات، مراکز

مقدمه

با پايان جنگ سرد میان دو نوين جهاني و نظمهاي گوناگوني ديگر به میان آمد. نخستين پيشنهاد براي نظم نوين جهاني کمسيون غير دولتي جنوب¹ به رياست " جوليوس نيرره"² رئيس جمهور تانزانيا اقتصاددانان، برنامه ريزان دولتي و رهبران مذهبي برجسته جهان ارائه () 1990

(14 1375). اين کمسيون ضمن مرور اوضاع محنت بار مستعمرات پيشين غرب، خواهان "نظم نوين جهاني" اي شد که بتواند به "خواسته جنوب، مبني بر عدالت، انصاف و دموکراسي در جامعه جهاني" پاسخ دهد. سرنوشت اين پيشنهاد، بي توجهي به فراموشي سپردن () 1375 15).

شواهد تاريخي نشان داد که غرب به دنبال روياي ديگر بود رويايي که " وينسون چرچيل" اينگونه به تصوير کشيد: حکومت جهان بايد به ملتهاي راضي که چيزي آنچه دارند نمي خواهند. اگر حکومت جهان در دست ملتهاي گرسنه باشد، خطر همواره وجود خواهد داشت. هيچ از يك ما (ملتها

¹. The south Commission

².Julius Nyerere

(دلیلی برای زیاده خواهی نداریم. صلح را مردمانی که به راه خود می روند و زیاده خواه نیستند، حفظ خواهند کرد. قدرت ما، ما را در راس سایرین جای می دهد. ما به مردان ثروتمندی می مانیم که در صلح و آرامش در خانه های خود زندگی می کنیم) (1375 15-16).

چامسک دو ایراد اساسی این دید و اظهار می

یذکه هم هستند و همواره درصد راههای تازه برای از یاد ثوت خویش و تسلط بر دیگران ه . این (سرمایه داری) که آفریدند عملاً پیمودن این راهها را تجویز می کند و گرنه این نظام سلطه آن کسی را که از دیگران بازمانده، از بازی بیرون خواهد افکند. دوم این توهم که ملتها بازیگران اصلی عرصه بین الملل هستند، پوشش رسمی و پذیرفته شده این واقعیت است که در درون ملتهای ثروتمند و گرسنه تفاوتهای شدید در امتیازهای (چرچیل، 1951 1375

16).

پیشینه طرح نظریه نظم جهانی

فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی و پایان جنگ سرد، ایالات متحده که در پی رهبری جهان بود، فرصت حمله عراق به کویت 1990، سیاست جدیدی را ارائه داد که بر اساس آن، جامعه بین المللی تحت یک نظم و نظام نوینی قرار گرفتند که با نظم و نظام پیشین کاملاً متفاوت بود. از همان «نظریه نظم نوین جهانی» مطرح گردید و مورد استقبال خی از رهبران کشورها، خصوصاً کشورهای غربی، قرار گرفت (شبان نیا، 1382 35).

1990 () .

گرایانه در خصوص نظم نوین جهانی اظهار داشت: « پیش رو داریم تا برای خود و نسلهای آینده یک نظم نوین جهانی دهیم؛ جهانی که در آن حاکمیت قانون و نه قانون جنگل، ها نظارت می .» جورج بوش در این بیانات، با اشاره به نقش آینده سازمان ملل متحد تأکید کرد که این نظم نوین جهانی، نظامی است که در آن یک سازمان ملل معتبر صلح جهت تحقق منشور و های بنیانگذاران آن بهره گیرد» (کاظمی، 1372 521).

پرسشهای اساسی پژوهش

این پژوهش در صد است به پرسشهای ذیل پاسخ دهد:

1. در باره نظم نوین جهانی چه دیدگاههایی وجود دارد؟

2. نظم نوین جهانی در عمل چگونه عمل کرده است؟

3. آیا دموکراسی لیبرال غرب الگویی مناسب برای جهانی شدن

4. نظم ژئوپلیتیک اسلام از چه ویژگیهایی برخوردار است؟

5. چه عواملی مانع گسترش نظم ژئوپلیتیک اسلام در جهان شده

6. شیوه های رفع موانع و ایجاد زمینه های نظم ژئوپلیتیک اسلام کدامند؟

7. نقش بایسته مراکز اطلاع رسانی در تحقق بخشی ن ژئوپلیتیک اسلام چیست؟

8. مراکز اطلاع رسانی در راستای تحقق بخشی نظم ژئوپلیتیک اسلام چه راهبردهایی را باید اتخاذ کنند؟

روش تحقیق

این پژوهش با استفاده از روش مطالعه کتابخانه ای به پرسشهای فوق پاسخ به مدل پیشنهادی هدای کرده است. پاسخ به پرسشهای تحقیق

مدل ارائه شده با استفاده از نظرات صاحب نظران علوم سیاسی و اجتماعی و پیوند آنها با کارکرد های مراکز اطلاع رسانی تدوین شده است. این مدل در واقع بستری برای پیاده سازی راهکارهایی است که قبلا در سایر متون، اندیشمندان برای تحقق نظم ژئوپلیتیک اسلام ارائه کرده بودند. وظیفه اصلی این عملیاتی کردن اهداف دستیابی به نظم ژئوپلیتیک اسلام در حوزه اطلاع رسانی است.

این مدل بستری مناسب برای اتخاذ رویکرد نوین در مراکز اطلاع رسانی با رسالت و ماموریت های هدفمند است. همچنین این مدل می تواند زمینه نظام مند کردن فعالیت های اطلاع رسانی موسسات فرهنگی اسلامی در جهان را به نحو بایسته فراهم کند و فرصتی مناسب برای سامان بخشی و اتخاذ راهبردهای موثر در مراکز اطلاع رسانی ایجاد کند.

دیدگاه های گوناگون در نظم نوین جهانی

دیدگاه های موجود در این زمینه را می

سه تته موافق

:

1. دیدگاه های موافق: سیاستمداران امریکایی که نوین جهانی را همسو با تأمین منافع ملی دانند و این نظام را ادامه سلطه

اگر گه هایی مشاهده می شود، به دلیل نگرانی آن ها از چالش هایی است که ممکن است در مقابل آن ایجاد شود. همچنین کشورهای توسعه یافته نیز با نظم نوین جهانی مخالفتی ندارند و این روند را موجب برتری بیش بر کشورهای در حال توسعه می دانند. ولی در بین اینان نیز هایی وجود دارد؛ از جمله پیشتازی امریکا در نظم نوین و به دست گرفتن اهرم های اساسی نظام بین المللی و در نتیجه خارج کردن کشورهای دیگر از محور تصمیم گیری در زمینه صلح و

جنگ. از اینرو، هرچند این کشورها در برخی موارد، مثل جنگ خلیج فارس، به امریکا چراغ دهند، ولی همین کشورها با امکانات اقتصادی و سیاسی خود، چالش‌هایی در برابر نظم نوین جهانی به رهبری امریکا ایجاد نموده .

برای نمونه اتحادیه اروپا و به ویژه قدرت‌های قاره اصلی اروپا یعنی آلمان و فرانسه با درک این تلاش امریکا برای حاکم هژمونیک خود بر جهان در آستانه قرن بیست‌ویکم، به عناوین مختلف درصددند تا از پیروزی امریکا و در واقع شکست اتحادیه اروپا جلوگیری کنند. در حال حاضر مناسبات اقتصادی و تجاری امریکا و اروپا دچار چالش‌های متعددی به شرح زیر است :

1- نهمین دور مذاکرات تجاری تحت عنوان مذاکرات دور دوحه که از فوریه 2001 آغاز گردید، اکنون به لحاظ اختلافات جدی امریکا و اروپا در خصوص مسائل کشاورزی و مخالفت اروپا با کاهش حمایت از بخش کشاورزی خود دچار بحران جدی شد، به نحوی که اگر اختلافات کشاورزی حل نشود، مذاکرات در این حوزه شکست خواهد خورد. 2- اتحادیه اروپا و امریکا اکنون چندین اختلاف بزرگ تجاری در سازمان جهانی تجارت دارند که بزرگترین آنها تخفیف‌های مالیاتی دولت امریکا به شرکت‌های صادراتی این کشور است که به دنبال شکایت اروپا به این سازمان و صدور حکم سازمان علیه امریکا، این کشور باید 4 میلیارد دلار به اروپا . 3- اتحادیه اروپا تلاش می‌کند تا آفریقا و به

ویژه شمال آفریقا را از حوزه نفوذ اقتصادی امریکا خارج سازد و با کشورهای زیادی نظیر مراکش، تونس، مصر، الجزایر، اردن، لبنان قراردادهای تجارت آزاد منعقد سازد و با انعقاد نامه‌های مشابه با دیگر مناطق و کشورهای جهان که حدود

40 نامه می‌باشد، درصدد است تا با ایجاد یک شبکه اقتصادی و تجاری نهادینه شده با کشورهای مختلف جهان، نفوذ اقتصادی خود را در سراسر دنیا گسترش دهد. 4- از سوی دیگر، امریکا با دنبال کردن پروژه بزرگ منطقه تجارت آز

امریکا (با 34 کشور این قاره به جز کوبا) در صدد است که روابط اقتصادی ویژه‌ای را مشابه نفتا¹ با تمامی کشورهای واقع در نیم کره غربی به وجود آورد. 5- به دنبال مخالفت‌های جدی آلمان و فرانسه با حمله امریکا به عراق، برخی از سناتورهای امریکایی سخن از تحریم اقتصادی آلمان و فرانسه به میان آوردند یعنی امری که تاکنون سابقه نداشته است. 6-

درصدد است تا با نهادینه کردن روابط اقتصادی خود با ایران، نفوذ امریکا را برای همیشه در بازار ایران مسدود کند و از این نظر وجود حالت مخاصمه بین امریکا و ایران به سود اروپا خواهد بود. 7- موضوع دستیابی به انرژی به عنوان عامل کلیدی توسعه صنعتی و تکنولوژیک از جمله اختلافات اساسی امریکا و اروپا به شمار می‌رود و به یکی تعارضات جدی این دو قطب در بحران عراق تبدیل شده است (امید بخش، 1387).

¹. NATA:(North American Free Trade Agreement)

2. برخی نویسندگان نظم نوین جهانی را با شر دانسته و اظهار داشته : «در صورتی که نظم نوین بر پایه سالاری و توسعه حقوق بشر و قوانین بین استوار باشد و بکوشد میان نظم حقوقی و نظم سیاسی، اقتصادی و اخلاقی جهان يك توازن پایدار ایجاد کند، می‌توان به دورنمای آن امیدوار بود. طبیعی است که چنین نظم مطلوبی باید روابط بین‌المللی مثبتی برقرار کند که بر پایه مشارکت حقیقی و صادقانه بین کلیه کشورها، اعم از ضعیف و قوی، شمال و جنوب، غنی و فقیر باشد. منشور ملل متحد می‌تواند به عنوان چارچوب «نظم نوین جهانی» مورد استفاده قرار گیرد، اما کمبودها و خلأهای آن در بسیاری موارد، مثل توجه به محیط زیست، معضل فقر، تروریسم و تهدیدهای هسته‌ای باید برطرف شود (کاظمی، 1381، 218).

3. دیدگاه‌های مخالف: بیشتر کشورهای جهان سوم در حال توسعه و جنوب، با نظم نوین جهانی به مخالفت برخاسته زمینه‌ای برای تسلط بیشتر کشورهای توسعه یافته و شمال بر این کشورها می (ید 1371، 23-24).

روند حوادث چند ساله اخیر نشان داد که نظم نوین جهانی قادر به تحقق بخشیدن به شعارهای خود، که توسط بوش اعلام گردیده نیست. در این زمینه، هم، که ظاهراً نقشی اساسی برای آن در نظم نوین جهانی در نظر گرفته شده، در درون و برون خود با چالش مواجه است (شبان نیا، 1382، 42).

همچنین بحران‌هایی را می‌توان برشمرد که جهان سیاسی را تحت تأثیر خود قرار می‌دهند: بحران شناخت، بحران ارتباطات و نظم نوین اطلاعاتی، بحران محیط زیست، بحران اقتصادی و بحران هویت و امنیت و بحران‌هایی هستند که از نظر برخی از نویسندگان نظم نوین جهانی را تهدید می . این توازن میان نظم سیاسی، نظم حقوقی و نظم اخلاقی جامعه بین (همان).

همانطور که ذکر شد نظم نوین جهانی مخالفان گسترده‌ای دارد که ها را نادیده گرفت، ولی ایالات متحده به دلیل توانایی نظامی بالا و سلطه‌ای که از زمان پس از جنگ جهانی دوم کسب نموده، درصدد است که این نظام را تحقق بخشد؛ ا که منافع ملی آن کشور در گرو تحقق چنین نظام نوینی (همان).

ی بیهای نظم نوین جهانی

1. چامسکی ویژگی نظم نوین جهانی به رهبری امریکا را آکنده از نژادپرستی و دورویی می . به این گونه : "حمله صدام به کردها به گونه ای در همه جا گزارش شد و همین امر واکنشی همگانی را پدید آورد که واشنگتن را ناچار کرد گام‌هایی میلی برای حفاظت از قربانیان بردارد. اما حمله‌های شدیدتر و ویرانگرتر صدام به اعراب شیعی مذهب جنوب نه بازتاب

ه نگرانی چندانی. در همین زمینه های ترکیه علیه کردها بکلی از نظر رسانه های همگانی ایالات متحده دور ماند و این دوگانه برخورد کردن هم ادامه دارد» (چامسک 1375 33).

2. های بین رنگ شدن حاکمیت ملی کشورها نیز یکی از ویژگی های نظم نوین . از پایان جنگ سرد به مدد اتکا به فناوری های پیشرفته، جهان شاهد ظهور مفهوم منطقه گرایی و جهان گرایی به موازات یکدیگر . فعالیت سازمان های بین المللی با ماهیت جدید نظیر «سازمان تجارت جهانی» (WTO) برای یکپارچه کردن و همگون رفتار اقتصادی کشورها و تعیین معیارها و الگوهای یکسان توسعه و همگرایی اقتصادی در سطح جهان، روز به روز قدرت و سیطره خود بیفزایند و موجب کم رنگ شدن حاکمیت ملی کشورها (یگانه سازمان کنفرانس اسلام 1378).

3. تقسیم قدرت بین قدر های بزرگ از دیگر ویژگی های نظم نوین جهانی است. «تقریباً عموم تحلیلگران غربی بر این نظرند که اروپای غربی یک قطب، و امریکا قطب دیگر خواهد بود. بر این اساس، امریکا مجبور خواهد بود که در نظم نوین، تن به تقسیم قدرت بدهد و غول های اقتصادی، چون ژاپن، آلمان، چین کشورهای نظامی مانند روسیه در مقابل امریکا ساکت نمی . اوضاع جهانی تغییر کرده و در ساختار جدید، ملاحظات اقتصادی مهم . چین، ژاپن و آلمان در این راستا، رقابت امریکا هستند. مشکلات داخلی امریکا و ایجاد قطب های جدیدی در سطح جهان از جمله های اسلامی این تحلیل را قوی تر ساخته» (1378).

4. بی ارزش بودن جان انسانها و استفاده از هرگونه ابزار

مؤید این قضیه فکر بنیادی چرچیل است. در سال 1919 که چرچیل در وزارت جنگ بود، فرماندهی نیروی هوایی سلطنتی در قاهره از سلاح های شیمیایی علیه " اعراب متعصب به عنوان آزمایش" استفاده شود. چرچیل اجازه آزمایش را داد و هر گونه دودلی را در این مورد " غیر معقول" خواند و رد کرد. او با دلخوری گفت: " من این نازک دلی را در مورد استفاده از گاز به از های زهر آهنگین علیه قبایل نامتمدن هستم...". در جای دیگر چرچیل می گوید " سلاح های شیمیایی چیزی به جز بکارگیری دانش غربی در جنگ های نوین نیست" (1375 17-18).

5. حمایت از دیکتاتورهای کشورهای جنوب این رویکرد را می توان در ریشه سیاست ایالات متحده در اشاره به این سیاست احمد چلپی یکی از چهره های برجسته اپوزیسیون دموکراتیک عراق، زمانی که جبار عراق (شورش های توده ای را در مارس 1991 درهم می کوبید، گفت که ایالات متحده " در انتظار آن است که صدام شورشیان را قصابی کند به این امید که بعد ها افسر مناسبی سرنگونش سازد."

نتیجه این اتفاق برای مردم عراق " بدترین حالت ممکن" خواهد بود که مصیبتی است و برای واشینگتن به قول فریدمن " بهترین دنیای ممکن" اگر حکومت مشت آهنین صدام بتواند با نامی دیگر و خو ظاهرتر ادامه پیدا کند (همان، ص 24).

6. داده و همراه کردن نهادهای بین المللی برای دستیابی به خواسته ها

آمریکا برای عملی کردن خواسته های خود به همراهی نهاد های بین المللی نیاز دارد تا به اقدامات خود مشروعیت بخشد و جهان را اقناع کند. در حمله به کشور عراق از همین قاعده استفاده کرد به بهانه وجود سلاحهای کشتار جمعی در عراق مجوز حمله به عراق را از شورای امنیت سازمان ملل گرفت. بعدها به استناد کمیته های تحقیق خود آمریکا چنین سلاحهای پیدا نشد. از دیگر موارد مشهود فشار آمریکا بر آژانس هسته ای سازمان ملل برای محروم کردن ایران از انرژی هسته ای . در نظم نوین جهانی به علت فشارهای محسوس و غیر محسوس و تحمیل اغراض سیاسی آمریکا و متحدانش بر نهاد های بین المللی، مشروعیت این نهادها زیر سؤال رفته است.

نظم نوین جهانی و جهان اسلام

پایان جنگ سرد و شکست بلوک کمونیست، موجب شد که اغلب اندیشمندان غربی مساله پیروزی غرب و کاپیتالیسم را مطرح کنند. اندیشمندان نظیر ارنست گلنر¹ معتقد هستند که جامعه لیبرال دموکراسی غربی به عنوان بهترین الگوی سعادت و خوشبختی برای جوامع بشری است. فوکویاما² نیز حل معضل بی ثباتی، عدم امنیت جوامع غیر غربی برای رسیدن به ترقی، پیشرفت و س

(1387) و به دنبال

آن "مایل دویل"³ 1997 پیش بینی کرد که لیبرال دموکراسی در سالهای 2050 تا 2100 برای همه رخ خواهد داد (والتز نقل در پیشگامی، 1380، 28). با این مبنای فکری، نظریه نظم نوین جهانی گردید و آمریکا برای ایجاد نظم نوین جهانی یعنی برقراری دموکراسی لیبرالیسم در جهان پیشگام . حال با این نگرش این سؤال قابل طرح است آیا دموکراسی لیبرال غربی، الگویی برای جهانی شدن است؟ این سؤالی است که باید کشورهای در حال توسعه و به ویژه کشورهای جهان اسلام برای آن پاسخی جدی بیابند. هرچند با طرح ویژگیهای نظم نوین جهانی در عمل آشکار گردید که این الگو تاکنون نتوانسته است شعارهای خود را عملی کرده و توازن پایداری در نظم سیاسی و اخلاقی جامعه بشری ایجاد کند و خود مسبب بحرانی هایی نیز شده است، با این وصف به منظور تحلیل بیشتر و طرح مباحث برای پاسخ به سئوال مطروحه دو نظریه از متفکران غربی با عنوان " پایان تاریخ" نظریه برخورد تمدنها" تبیین

1. Ernest Gellner

2. Fukuyama

3. Mickeal Doyle, Kant

ضمن نقد این نظریه ها ، جایگاه جهان
در تمدن بشری و عرصه سیاست جهانی .

طرح و نقد نظریه پایان تاریخ

روهی از متفکران غربی با تاکید بر وجود يك پارادایم فرهنگی برای جهانی شدن، بر این باورند که لیبرالیسم با پایان جنگ سرد به فرهنگ غالب جهانی مبدل شده است. تز معروف پایان تاریخ¹ فوکویا ما، مبین این مدعا است. در این دیدگاه جهانی شدن به معنای جهان شمولی، الگوی جامعه لیبرال غربی است. وی در مقاله خود، تحت «پایان تاریخ» گوید: آنچه ما شاهد آن هستیم، تنها پایان جنگ سرد یا عبور از يك مرحله ویژه تاریخی نیست، بلکه ما شاهد پایان تاریخی هستیم که نقطه عطف آ تکامل ایدئولوژیک و جهان شمولی دموکراسی لیبرال غربی به عنوان آخرین دولت .

فوکویاما تز جهانی شدن دموکراسی لیبرال غربی را در سال 1989 زمانی مطرح کرد که اتحاد جماهیر شوروی با اصلاحات گورباچوف در مرحله آغازین افول کمونیسم و در راه الگوپذیری افراطی ا کاپیتالیسم گام برمی .

نقد نظریه پایان تاریخ

در این نظریه فوکویاما از توجه به تحولات تاریخی چشم پوشی کرده است. نادرستی نظریه وی به سبب عدم توجه به دو مساله : یکی اینکه امروز به زعم بسیاری از دانشمندان غربی، اسلام طی دو دهه گذشته، ضمن آن که رشد سریع و موثری داشته،² در معادلات منطقه ای و جهانی، سهم و نقش قابل ملاحظه به خود (1387). و دیگر اینکه وی بدون توجه به

دوره بازتاب و شکوفایی حرکت های اسلامی در سرزمین های مسلمان نشین به طور يك جانبه، افول و شکست ایدئولوژی کمونیست در تشکیل آرمان شهر جهانی را به مثابه پیروزی مرام و مسلک غربی داند. بلی، تاریخ کمونیست به پایان رسید اما این برگ ای برای دموکراسی لیبرال غرب نیست. چرا که اگر کمونیسم نابود شد، هنوز نهادهای تفکر، فرهنگ و میراث تمدن اسلامی به عنوان يك نیروی با تحرك و حیات بخش دنیای مارکسیستی دیروز و نیز جهان غرب، حضور فعال دارد و در سیاست های جهانی، تاثیر گذار است. بسیاری از

1. The End of History

² براساس سالنامه کتاب واقعیات در سرشماری اخیر در آمریکا مشخص شد که سالانه صد هزار نفر در کشور آمریکا به دین اسلام می گروند. طبق گزارش های رسمی در فدراسیون روسیه بیش از 3000 موسسه مذهبی خاص مسلمانان فعالیت دارد. همچنین در پژوهش های اخیر در کشور انگلیس در باره مسلمانان نشان داد که اسلام گسترش یافته است به طوری که در چند سال اخیر بیش از 14000 نفر انگلیسی به اسلام روی آورده اند و بنا بر هفته نامه ساندي تایمز تاکنون 77000 انگلیسی مسلمان شده اند. اغلب تازه مسلمانان از کتاب "اسلام و منزلت انسان" اثر چالز جی لوجان ایتون دیپلمات برجسته خارجی انگلیسی تاثیر پذیرفته اند. امروزه بعد از دین مسیحیت، اسلام به عنوان دومین جماعت مذهبی بزرگ به شمار می رود. در حال حاضر و در گردهمایی اسلامی فعالیت دارند (توحیدی، 1384).

ضمن آن که گسترش اسلام را به عنوان يك خطر برای منافع غرب اند، به تاثیر اسلام در امور بين الملل اعتراف اند، امری که تا دو دهه

اسپوزیتو¹ - واشنگتن ضمن آنکه بیداری اسلامی را خطری برای غرب مطرح می‌کند، به این موضوع دارد که از الجزایر تا بوسنی تا آسیای میانه، پاکستان و کشمیر، اسلام همچنان به عنوان يك عامل در سیاستهای بین تاریخ» 1989 میلادی یعنی زمانی که شوروی مجبور نشینی کند، به رشته تحریر درآورده است. اما وی به طور غیر منصفانه، مجاهدتهای ملت افغانستان را در بیرون راندن ابرقدرت شرق به حساب پیروزی دموکراسی لیبرال گذارد و آن را آرمانشهر ای آل و جهان شمول معرفی (همان).

طرح و نقد نظریه برخورد تمدنها

از دیگر دلایلی که از میان خود اندیشمندان غربی در عدم جهانشمولی و جهانی بودن دموکراسی لیبرال غربی عنو است، نظریه «برخورد تمدنها» هانتینگتون، استاد دانشگاه هاروارد است که در این دو دهه از جمله مباحث داغ اندیشمندان انتشار مقاله 1993 به نام " تمدنها"²

که بعد از فروپاشی کمونیست، با افزایش رو به رشد جمعیت جهان اسلام، به تغییر موازنه دینی میان اسلام و مسیحیت منتهی شود، لذا جنگهای تمدنی، اجتناب ناپذیر خواهد بود و اسلام به عنوان خطر عمده برای تمدن غربی مطرح خواهد شد. هانتینگتون بر خلاف بسیاری که معتقدند سیستم روابط بین المللی در جهان بعد از افول بلوک کمونیست شرق به سیستم يك قطبی مبدل شده، بر این باور است که جهان، نه تنها يك قطبی نیست بلکه از سیستم دو قطبی به چند قطبی، تغییر کرده است. منظور وی از سیستم چند قطبی، نقش تمدنهای مختلف در سیاستهای بین المللی است (1387).

هانتینگتون ر کنفرانس اسلام سیاسی و غرب در سال 1997 بیان کرد برای نخستین بار در طول تاریخ، سیاست جهانی از مهم ترین تحولات فرهنگی و

سیاسی در دهه کنونی نهضت اسلامی که در جهان چشمگیری برخوردار شده است و طی آن مسلمانان، هویت خود را به نوینی درک کرده ، یاد می کند. اشاره به کاهش قدرت غرب، معتقد است که دموکراسی لیبرال غربی، محصول غرب انحصار غرب نیست، و به شکلهای متفاوتی غیر از آنچه در غرب وجود دارد، خواهد انجامید. هانتینگتون ارزشهای تمدن غربی، هستند و نمی‌توانند در يك مقیاس جهانی، مورد پذیرش واقع شوند. لذا دموکراسی بنابر خاستگاه

1. John L. Esposito

2. The Clash of Civilizations

غربی در هیچ يك از کشورهای اسلامی پیاده نشده بلکه اگر هم شده، به طور ناقص اجرا شده است. بنابراین، دیدگاه هانتینگتون فوکویاما بر جهانی بدون لیبرالیسم غربی تاکید دارد، فوکویاما را بر اساس دو دلیل رد می‌کند: اول آن که جهان بعد از جنگ سرد به سوی جهان چند قطبی در حرکت است و ثانیاً، دمکراسی لیبرال غربی قادر نخواهد بود بر اساس اصول پذیرفته شده غربی در برخی نقاط جهان پیاد شود. بنابراین، الگوی جهانی شدن نیست. هانتینگتون بر خلاف فوکویاما فروپاشی کمونیسم را نه تنها پیروزی برای کاپیتالیسم غرب و برپایی يك صلح جهانی نمی‌داند، بلکه پایان جنگ سرد را آغازی ك برای تمدن غربی ارزیابی می .

نقد نظریه برخورد تمدنها

نظریه برخورد تمدنها، دیدگاهی است که ساخته و پرداخته اندیشمندان غرب در دوده گذشته و به خاطر تحلیل نادرست آنان از تحولات جهان اسلام و عدم درك آنان از حرکتهای مردمی و اسلامی است. اندیشمندان غربی بر اساس تجربیات تاریخی غرب و گذشته مسیحیت، به نادرست حرکتهای آزادی خواهی اسلامی را تروریسم¹، بنیادگرایی² و بربریسیم³ و یکی دانستن آنها با نازیسم و کمونیسم معرفی کرده اند، که این، چیزی جز نکوهش فرهنگ و ارزشهای مسلمانان را در میان ملل غرب به همراه نداشته و از جمله نتایج خطرناك آن، این است که امروز که این توهومات به نام تئوری برخورد تمدنها ارائه می‌شود، چیزی جز اشاعه جنگ و بدبینی میان ملتها و تهدیدی برای صلح و امنیت جهانی در پی ندارد (1387).

پرفسور اسپوزیتو صاحب نظر در امور خاورمیانه کشورهای اسلامی که کتابهای زیادی در مورد تحولات سیاسی - اجتماعی جهان اسلام نوشته است، ضمن بررسی تئوری برخورد تمدنها، معتقد است که هانتینگتون در تئوری خود بیش از اندازه بر تاریخ به عنوان منبع برخورد میان تمدنها و ایدئولوژیها تاکید کرده است و آن برخوردهای آینده می‌داند. وی بر این باور است

که تمدن اسلامی بدهکار غرب نیست زیرا با ترجمه آثار غرب و بهره برداری از آنها، تمدن بزرگ اسلامی را بنا کند، در زمانی که غرب به دوران تباهی و جاهلیت فرو می‌گردد مجدداً از میراث فلسفی و علمی تمدن اسلامی با ترجمه دوباره آن علوم توانست از آنها به عنوان اساس نهضت . بنابراین، فرآیند گسترش اسلام و سنتهای

خود، گویای دو نکته مهم در مورد جهانی شدن است: اولاً، اسلام خود، در روند جهانی شدن و تمدن امروز بشری سهیم است و همه از آن غرب نیست. ثانیاً، ارزشهای اسلامی، قابلیت فراگیری جهان شمولی را برای سایر ملل دارد (همان 1387).

بنابراین حسب اظهار صاحب نظران و واقعیات موجود جهان اسلام دارای جایگاه غیر قابل انکار است و با قابلیت‌های موجود،

1. Terrorism

2. Fundamentalism

3. Barbarism

جهان اسلام به عنوان يك قدرت مهم در عرصه سياست جهاني بروز

اسلام به عنوان آخرين دين الهي با دارا بودن قوانين مترقي و جهان شمول براي بشر نظمي سعادت بخش، وحدت آفريد يده آل ارائه کرده است و آن را تنها راه براي دستيابي به دستاوردهاي مادي و معنوي براي بشر مي داند. براي آشنائي بيشتر با ي که از آن سخن به میان آمد که در اين مقاله از آن به عنوان نظم ژئوپوليتيک اسلام ياد مي شود، ابتدا ويژگيهاي اساسي آن تبين مي شود و در ادامه به موضوع اصلي مقاله يعني نقش و جا يگاه ژئوپوليتيک پرداخته مي شود.

ويژگيهاي يک اسلام

يد يک از نظم جهان ارائه م دهند که آشکار با نظم جغرافيد يي . لپتیک به مرزبندي عقيدتي به جاي مرزبندي ، حاکميت قوانين سامان بخش اسلامي، وحدت در جهان اسلام ايجاد يك قدرت سوم، توجه به جهان سوم و حمايت از مستضعفان جهان است. ا چنين نگرشي مي خواهد به ايجاد يك بلوک در چارچوب موازنه قوا و معادلات بين المللي کنوني تاکيد ورزد (پيشگاهي فرد، 1386 115).

يد به جا

نخست آن که اسلام بر مرزبندي يک به عنوان مهمترين شکل سازمانده يک فضا تاکيد . يک يک است که يان جامعه بيد کنون يک مرزها يک ها يک يده به جا يک يک (يک خطوط جداکننده بخش ها مختلف جامعه بشر

يد يدي يک

دهد (ابراهيم 1303 79). اين نگرش را خداوند به وضوح در آيه شريف 13 سوره حجرات را بيان مي کند¹. طبق اين آيه شريفه، خلقت انسانها از جنس زن و مرد و قرارداد آنه به صورت قبائيل و شعوب به اين جهت بوده که انسانها همدیگر را بشناسند و نسبت به يکديگر معرفت پيدا کنند و تنها تقوا و قرب به حق را فضيلت معرفي مي کند. اين آيه نتيجه گرفته مي شود که اسلام و قرآن جنسيت و قوم و قبيله و شعب و ملليت و امثال آن را جعلی و قراردادی و مقدماتي مي خواند و از آنها به عنوان " ابزار" وسايل شناخت و معرفت نسبت به يکديگر نام مي برد و هرگونه اصالت و استقلال و مرز دادن آنها را نفي و آن مرزها را مي شکنند. خطاب به مردم مي گوید که بايد از اين مرزهاي جعلی و زيستي و طبيعي فراتر روند و دنبال آنچه اصل و مایه فضيلت است که همان ايمان و عقیده به خداوند است، (1370 49).

¹ " يا ايها الناس انا خلقناکم من ذکر و انثی و جعلناکم شعوبا وقبائيل

حاکمیت ید

نظم جهان اسلام منشا قوانید یم کننده
الهی است. به این معنا که اعتقاد به اصل
ید و به تبع آن باور به تعلق حاکمید
جهان و انسان به خداوند منتهی شود تا در کلیه سطوح
تنها آن دسته از قوانید
موثق و لازم الاجرا قلمداد شود که منبعت از اراده و پیام الهی
". یجه تاسیسات نهاد ید به منزله
یوه ها اصلی قانون گذاری بین المللی که
منافع ملی دولت ها و خرد و اراده بشر بنا پیدا کرده اند نمی
توانند در سازماندهی جوامع انسانی و تنظیم مناسبات و روابط
بین آن ها به شمار آیند. با این نگرش ملیت و حاکمیت ملی
واجد باطل حقوقي محسوب می شوند" (صدیقی، 1375 118).
نظم جهان اسلام بر اساس وحدت و ایجاد یک قدرت سوم

ویژگی سوم نظم جهانی اسلام، برکنار گذاشتن تفرقه های
قومی، فرهنگی، جغرافیایی و فرقه ای به منظور دستیابی به
نوعی وحدت و هماهنگی عملی در راستای ایجاد یک قدرت سوم در
چارچوب موازنه قوا و معادلات بین المللی کنونی تاکید می شود.
(پیشگامی 1386 121). در همین رابطه قرآن ریشه و علل
اسباب، پیدایش و ایجاد عوامل تفرقه افکن و اختلاف و جدایی
میان مسلمانان، مبتنی بر شرک، کفر و نفاق و بدنبال آن
عبودیت غیر خدا و عبادت و اطاعت از اله ها از قبیل جنس،
رنگ، طبقه، ملیت، نژاد و نفس اماره و پذیرش ولایت شیطان،
استکبار و طاغوت و تسلیم شدن به آنها و دوستی و همراهی با
آنها می داند (موثقی، 1370 52).

اسلام در مقام ارشاد، همه جا روی خطابش به مردم "الناس"
یعنی انسان ها بوده است". پیامبر اسلام نیز عملاً در راه انجام
دادن همین رسالت جهانی گامهای بلندی برداشت و در
زمانمداری با دیپلماسی فعالی در جهت معرفی آیین خود اقدام
کرد" (خلیلیان، 1366 114). یز به اشکال مختلف بر

¹ تاکید ید

به عنوان یک سنت الهی اراده کرده است. بنابراین
صورت تحقق وحدت جامعه مین، جهان اسلام به عنوان یک قدرت
موثر جهانی محسوب خواهد شد.

توجه به جهان سوم و حمایت از مستضعفان جهان

رهیافت چهارم نظم جهان ، جهان سوم گرا است. جهان سوم
گرایی به طور اعم به مکتب یا رهیافتی اطلاق می شود که طی دهه
های 60 70 میلادی در پی تشدید روند استعمارزدایی و در نتیجه
ورود قابل توجه دولت های تازه استقلال یافته پیدا کرد و به

¹ " واعتصو بحبل الله جمیعا و لاتفرقوا واذکرو نعمه الله علیکم اذکنتم اعداء الف بین
قلوبکم فاصبحتم بنعمته اخوانا وکنتم علی شفا حفره من النار فانقذکم منها .
" و همگی به ریسمان الهی چنگ زنید و پراکنده نشویدو نعمت خدا بر شما را بیاد
آورید که بین شما دشمنانی بود و خدا میان دلهای شما الفت انداخت و با نعمت
خداوندی با یکدیگر برادر شدید و شما بر لبه پرتگاه سقوط بودید و خداوند شما
را از آن نجات داد (آیه 103).

جامعه بین المللی رشد و رونق یافت (Taylor, 1989, p30).
 به حکم انسان بودن ارزش قائل است. از ای
 یز نسبت به سر ی د ی د یغه
 داند که نسبت به هر گونه ظلم و ستم به وی
 مستضعفان عکس المعمل نشان دهند و به ی آنها بشتابند.

چه باید کرد؟

با وجود آنکه نظم ژئوپلیتیکی
 استواری برخوردار است و تنها راه نجات انسانها و به ویژه
 تاریخ به سبب عوامل تفرقه آمیز و
 انان، این نظم در جهان به صورت پایدار حاکم نشده
 است. در این خصوص سید جمال الدین اسدآبادی منادی اصلاح طلبی
 دینی و وحدت مسلمین، علل تفرقه و ضعف مسلمانان و شیوه های
 رفع موانع و زمینه سازی برای نیل به وحدت مسلمانان را ب
 رسیدن به جایگاه بایسته اسلام در جهان، را در عوامل زیر می
 بیند:

عوامل تفرقه و ضعف مسلمانان

میان مسلمانان
 فاصله گرفتن از اسلام اصیل و نفوذ خرافات و بدعتها در عقاید

قومیت گرایی و تعصبات قو
 عقیده بدون عمل و مسئله نفاق، قطع رابطه و عدم همکاری میان

جدایی دین از سیاست و تبدیل خلافت به سلطنت
 فرقه سازی و فرقه گرایی

جهل و بی خبری و عقب ماندگی در علوم و فنون (1370).

شیوه های رفع موانع مینه های وحدت مسلمانان
 کسب فضائل اخلاقی و تحکیم مبانی تربیتی و فرهنگی جامعه اسلامی
 مبارزه با استعمار فرهنگی (خوباختگی در برابر غرب و
 غربزدگی...)
 پیوند دین و سیاست و تاکید بر تعصب دینی

همانطور که اشاره شد اسلام با ویژگیهای ژئوپلیتیکی جهان شمول
 و مطابق با فطرت انسانی از قابلیت قدرت جهانی شدن برخوردار
 است و علی رغم فراز و نشیب های زیاد در سالهای اخیر رشد
 چشمگیری داشته است و نهادها و موسسات بسیاری در جهت گسترش
 اسلام شکل گرفته است.

یدن به وحدت آرمانی اسلام و برقراری نظم
 ژئوپلیتیکی اسلام با وجود نظم نوین جهانی که منافع سرمایه
 داران را صرفاً تامین می کند، راهی جز رفع موانع وحدت و رفع
 عوامل تفرقه برای مسلمانان باقی نمی ماند.

استعدادها و قابلیت ها برای این هدف یعنی رهایی از جهل و موانع وحدت و دستیابی به وحدت و جایگاه بایسته اسلام در جهان معاصر باید بهره جست. یکی از نهادهایی که در آگاهی بخشی و وحدت آفرینی می تواند بسیار موثر باشد نهاد کتابخانه ها و مراکز اطلاع رسانی است. در این بخش به نقش و جایگاه کتابخانه ها و مراکز اطلاع رسانی و مراکز پژوهشی و مراکز اطلاع رسانی اسلام پرداخته می شود.

ی	یسته مراکز اطلاع رسانی	ی یک
عصر حاضر که از آن به عنوان جامعه اطلاعاتی یاد می شود اطلاعات به عنوان عنصر تاثیرگذار در کلیه جنبه های فردی و اجتماعی یک جامعه ورود پیدا کرده است. به طوریکه جهان غرب در توجیه نظم نوین جهانی و القای آن توانسته است به خوبی از شبکه های رسانه ای و اطلاع رسانی ملی و بین المللی در همه کشورهای متحد خود استفاده کند. این امر از اهمیت و جایگاه مراکز اطلاع رسانی حکایت دارد. بنابر این همانطور که در نظم نوین جهانی از قدرت اطلاعات برای غلبه فرهنگی، سیاسی، نظامی بر کشورهای مخالف استفاده می کنند برای رویارویی با طرفین نظام نوین جهانی ضرورت دارد با همان قدرت نرم مقابله شود. از آنجائیکه اسلام دین برحق و چنانچه فرصت عرضه حقایق اسلام به انسانها آنها به اسلام و مسلمانان	یابد. جهان اسلام تاکنون نتوانسته است از تمامی قابلیت های خود در جهت عرضه حقایق و روشنگری اذهان استفاده کند. از جمله این قابلیت ها که هنوز بخوبی و هدفمند در ه با نظم نوین جهانی و آگاهی بخشی انسانها از آن استفاده نشده، کتابخانه ها و مراکز اطلاع رسانی درجهان	البته آگاهی بخشی در جامعه جهانی
نهادها و تشکیلات رسمی و غیر رسمی در جهان اسلام شکل گرفته و فعالیت های مهمی هم در این راستا نظیر خبرگزاری، بنیاد های تحقیقاتی و انتشاراتی، وب سایت، روزنامه و نشریات علمی چاپی و الکترونیکی و کتابخانه و مرکز اطلاع رسانی ایجاد و تشکیل از این امکانات با راهبردهای مشخص و هدفمند	نظم بخشی نظم ژئوپلیتیکی	
ظاهرا برای کتابخانه ها و مراکز اطلاع رسانی در جهان اسلام نقش مشخص و هدفمندی تعریف نشده است. هرچند ممکن است برخی از کتابخانه ها و مراکز اطلاع رسانی کارکردهای خود را جهت آگاهی بخشی و اعتلای جایگاه مسلمانان اختصاص داده باشند ولی طبق یک برنامه راهبردی نقش و جایگاه آنها مشخص نشده است و چنانچه تلاشی نیز در این زمینه شده است آنچنان تاثیرگذار و پایدار نبوده است. بنابر این لازم است طی یک برنامه راهبردی کتابخانه ها و مراکز اطلاع رسانی مطرح در جهان اسلام که از ساختار مناسب، بودجه کافی و نیروی انسانی متخصص برخوردار هستند، آگاهی بخشی از نظم نوین جهانی و اعتلای جهان اسلام به بازنگری رسالت، ماموریت های خود بپردازند. در این مقاله به برخی از راهبردهای بایسته کتابخانه ها و		

مرکز اطلاع رسانی برای حمایت از نظم ژئوپلیتیک اسلام و آگاهی بخشی از پدیده نظم نوین جهانی در قالب مدلی پیشنهادی زیر پرداخته می شود:

مدل جایگاه بایسته مراکز اطلاع رسانی در تحقق بخشی نظم ژئوپلیتیک اسلام

هریک از راهبردها به سهم خود در تحقق بخشی نظم ژئوپلیتیک اسلام موثر است. ولی آنچه نقش و جایگاه و قدرت تاثیرگذاری آن استمرار می بخشد توجه و داشتن برنامه برای هر یک از راهبردها مراکز اطلاع رسانی است. در ادامه هر یک از راهبردها طرح و تبیین می شود.

ی - نهادها و مجامعی نظیر مجمع تقریب مذاهب، سازمان بین
ی - نهادها و مجامعی نظیر مجمع تقریب مذاهب، سازمان بین
جهان اسلام برای پیشبرد
اهداف خود موارد زیر، نیازمند اطلاعات و اطلاع رسانی
هستند:
- کوشش در راه ایجاد آشنایی و تفاهم بیشتر بین علما و
متفکران و پیشوایان مذهبی جهان اسلام

هماهنگی و تشکیل جبهه واحد بر اساس اصول مسلم اسلامی مقابل توطئه های تبلیغاتی و تهاجم فرهنگی دشمنان اسلام اشاعه فکر تقریب بین توده های مسلمان و آگاه کردن آنان با توطئه های تفرقه انگیز دشمنان اطلاعات ارزشمندی در جوامع اسلامی وجود دارد که می تواند به عنوان منابع و مستندات مهمی برای تحکیم مبانی وحدت اسلامی . در این زمینه کتابخانه ها و مراکز اطلاع رسانی در راستای محور ها و اهداف نهاد های وحدت آفرین به فراهم آوری و انتخاب منابع اطلاعاتی مناسب و اشاعه آنها با

تشکیل انجمنها و تشکد

با توجه به سابقه درخشان علمی اسلام در قرون اولیه تاریخ اسلام منابع بسیاری وجود دارد که در کنج کتابخانه های اسلامی ناشناخته مانده اند. فقط در حوزه نسخ خطی اسلامی وجود 400 هزار نسخه را تخمین زده اند. ولی کمتر کتابخانه ای در جهان م وجود دارد که بیش از 100 هزار نسخه (عنوان) خطی داشته . پایگاهی جامع از منابع نسخ خطی در جهان اسلام بسیار خالی است. ز این رو جا دارد تشکیلاتی برای انجام ی با همکاری کشورهای مسلمان بوجود آید. البته در سالهای اخیر برای سیاستگذاری در حوزه اطلاع رسانی جهان اسلام کنگره بین المللی کتابداران و اطلاع رسانی مسلمان (کاملیس¹) تشکیل یافت که پس از یک وقفه چهارمین جلسه آن در

1374 خوشبختانه پنجمین جلسه آن 1387

ی ی ی یتهایی

یراث فرهنگ و سیاستگذاری اطلاع رسانی جهان اسلام را فراهم کند. از جمله موارد که م ی ی تک در این حوزه ی ی جاد بانکها که معرف غنا یان فرهنگ کشورها ی به وی که به وحدت جهان اسلام کمک م کند

ی یران و واقفان به سرمایه گذار یینه ها ی بانک اطلاعات ی ی تشکیل گروهها ی و فراهم آور ی تشکیل انجمن ها ی جهان

کمک به ارتقاء عظمت و اعتلا

مسلمانان در قرون اولیه ظهور در جهان دارای جایگاه ممتازی بودند. بعدها با انحراف از مسیر اسلام دچار تفرقه و چنانچه حداقل گذشته پرافتخار مسلمانان به شکلهای مختلف مطرح شود باعث خواهد شد عظمت مسلمانان نزد خود آنها و غیرمسلمانان آشکار شود. کتابخانه ها و مراکز اطلاع رسانی

¹ . International Congress of Muslim Librarians and Information Scientists(COMLIS)

افتخارات جهان اسلام در گذشته و حال و برجسته سازی نقاط قو
دارائی های مادی و معنوی جهان اسلام نگاه جهانیان را به

یه اعتماد به نفس و بازگشت به خوی

درک جامع یه اسلام در جهان امروز موجب خواهد که مسلمانان در مناسبات سید
کشورها و در مواجهه با قدرتها

ی . کتابخانه ها و مراکز اطلاع رسان ی
با فراهم آور منابع و مدارک که به نحو ی یک
ینانه ی ی ی
چنانچه به خوب

گذشته درخشان علم

یق روشها ی
مسلمانان نزد جهانیان ی
خود باعث خواهد شد مسلمانان ضمن بازگشت به دوران شکوفایی
و ارزشها هم تاثیرگذار باشند و هم تحت تاثیر
سلطه حاکمیت ی جهان ی
مسلمانان به ویژه در کشورها ی هستند که دسترس به
گذشته پرافتخار و می اطلاع هستند و از ای
ی به آن ی
یر مسلمانان نسبت به اسلام ی
خواهد کرد. ی

آگاه ی

چنانچه مسلمانان از قواعد و ریشه های مسائل سیاسی در سطح
جهانی آگاهی داشته باشند با درایت و فهم عمیق
تجزیه و تحلیل می کنند. در جهان امروز رویداد ها
به سرعت توسط رسانه های گروهی نشر پیدا می کنند و با
استفاده از تکنیکهای رسانه ای سعی می کنند تاثیر خبری مورد
نظر خود را بر مخاطبان خود به نحو دلخواه بگذارند. با توجه
به اینکه در نظم نوین جهانی اکثر رسانه ها د
سلطه قرار داد، اخبار و رویدادها و تحلیل های خبری به گونه
ای مطرح می شود که موردتأیید نظم نوین جهانی باشد. بنابراین
این بسیاری از مسلمانان جهان که از دریافت اخبار مستند،
صحیح و تحلیلهای خبری منصفانه محروم هستند. هرچند در این
خصوص خبرگزاری ها و رسانه های ملی کشورهای اسلامی در برابر
رسانه های گروهی نظام سلطه تلاش می کنند اخبار و تحلیل های
خود به مخاطبان خود برسانند ولی به علت ضعف سرمایه گذاری در
زمینه رسانه های جمعی، گستره مخاطب محدودی را تحت پوشش خود
ی . البته برگزاری دوره های آموزشی نیز با عنوان
نظم نوین جهانی نیز برای ارتقاء درک سیاسی مسلمانان مفید
خواهد بود.

کتابخانه ها و مراکز اطلاع رسانی در جهان اسلام به ویژه
در کشورهای اسلامی مستقل، وظیفه خطیری در فراهم کردن دستر
مناسب برای دسترسی مسلمانان به اطلاعات سیاسی روز و اخبار

آرشیوی دارند. کتابخانه ها و مراکز اطلاع رسانی جهان اسلام توانند حداقل با گردآوری ها تحلیل های سیاسی روز سازماندهی و قرار دادن آنها در وب سایتها خود نسبت به جریانهای سیاسی مهم مطلع سازند.

آگاه سازی جهان غیر مسلمان نسبت به ماهیت اسلام ناب

در نظم نوین جهانی به سبب تعارض منافع غیر مشروع سرمایه داران با حکومتها ی اسلامی و در مجموع اسلام اصیل همواره سعی کرده اند چهره ای نامطلوب از اسلام در میان کشورهای غیر مسلمانان به تصویر کشند. در واقع با این حربه قصد دارند رفتار نامعقول خود در برابر اسلام را نزد کشورهای غیر مسلمان توجیه پذیر کنند و اذهان را همراه نیات مذمت طلبانه و مغرضانه خود کنند. بسیاری از مردم کشورهای غیر مسلمان در صورت کسب اطلاعات صحیح از ماهیت اسلام نگرش آنها نسبت به اسلام و مسلمانان تصحیح خواهد شد. این فرصت را کتابخانه ها و معرفی منابع مفید در موضوع

به زبان ساده، جامع و مستند با بکارگیری وب سایتها ی جذاب و به زبانهای روز دنیا، برای جهان غیر مسلمان فراهم . این تعامل با مراکز اطلاع رسانی کمک شایانی در دریافت تصویری شفاف از چهره اسلامی حقیقی نزد غیر مسلمانان خواهد

پ (...)

مسلمانان به جز یک دور شکوفایی علمی در قرون اولیه تاریخ اسلام، به علت یک دوره فترت طولانی در جهان از جایگاه علمی بایسته برخوردار نیستند. ولی خوشبختانه در سالهای اخیر به سبب موج بیداری مسلمانان برای دستیابی به مراتب مناسب علمی تلاشهای قابل ملاحظه ای را انجام داده اند. شاهد این ادعا تدوین دایره المعارفهای اسلامی در کشورهای اسلامی و تشکیل مجامع علمی و فرهنگی اسلامی است. در این عرصه کتابخانه ها و مراکز اطلاع رسانی می توانند نقش ارزنده ای ایفا کنند. این مراکز با داشتن منابع اطلاعاتی و امکان اشاعه آنها به حرکت علمی مسلمانان شتاب بخشند. یکی از این اتفاقات توان به ایجاد نمایه استنادی اسلام مرکز منطقه

شیراز اشاره کرد. این نمایه نامه استنادی تعیین میزان رشد علمی کشورهای مسلمان خواهد بود. در آینده این شاخص می تواند زمینه رقابت و توسعه علمی کشورهای مسلمان را مهیا می سازد. به جز آن لازم است با همکاری کشورهای مسلمان پایگاههای اطلاعاتی جامعی و روز آمدی برای استفاده پژوهشگران ایجاد شود تا با کمترین هزینه به یشترین اطلاعات علمی دسترسی داشته باشند.

کمک به آزاد اندی

اسلام دین تفکر

کریم بارها به تعقل و اندیشیدن در آیات و نشانه الهی دعوت می کند و به انسان اختیار داده است راه خویش را

کند. انسانهای متحجر و افراطی در قاموس اسلام جایی ندارند. متاسفانه از همان اوایل ظهور اسلام يك عده ای متحجر و متعصب و مقدس نما که فقط از اسلام ظاهر را گرفته از اسلام چهره ای خشن و ناموجه جلوه داده اند. البته این عده یا خود به سبب جهلشان به انحراف کشیده شده اند و یا آلت دست ابرقدرتها شده و ظاهری ناخوشایند از اسلام به واسطه انجام کارهای متعصبانه و دور از منطق ارائه کرده اند. این قضیه هنوز ادامه دارد. کتابخانه ها و مراکز اطلاع رسانی در این راستا دو جهت روشنگری کنند یکی در جهت رفع جهل مت بی غرض و دیگر شفاف سازی چهره اسلام با ارائه ویژگیهای اسلام . برای تحقق این راهبرد یعنی روشنگری از هان جهانیان و هدایت قلوب منحرفان، کتابخانه ها می توانند امکان به منابع مفید روشنفکران اندیش فراهم کنند .

حقیقت نظم نوین جهانی که آمریکا و خیلی پیچید نیست و درك آن ساده است. این حقیقت ساده دویدست سال پیش از سوی آدام اسمیت، این پیدشاهنگ ناشناخته : مردان ثروتمند از " دستورهایی بدخواها نه اربابان بنی آدم" پیروی می کنند و به این قاعده عمل می کنند" همه چیز از آن ما و هیچ چیز از آن دیگران". در روزگار اسمیت بازرگانان و تولیدکنندگان معماران اصلی سیاست بودند. پس سیاست به گونه ای طراحی می شد که منافع آنان به دقیق ترین وجه ممکن برآورده شود. هر چند تاثیر آنها بر سایر جملیه مردم جوامع خود آنان نیز غم انگیز باشد(چامسکی، 1375، 16-17).

اگر پرده توهمی که " نسخه" چرچیل را در خود فروپوشانده را کنار بزنیم خطوط هادی نظم نوین جهانی بهتر روشن خواهد شد: جوامع ثروتمند باید بر جهان حکومت کنند همین جوامع ثروتمند برای رسیدن به سهم بزرگتری از ثروت و

چنانچه کسی در سرراه آنها قرار بگیرد بی رحمانه سرکوب کنند و از کمک و همراهی مردان ثروتمند ملتلهای گرسنه که " خواهشهای" ایشان را برمی آورند، نیز در این راه استفاده شود و بقیه انسانها خدمت کنند و رنج کشند (چامسکی، 1375، 16). بنابر این تکلیف مشخص است به ویژه برای کشورهای جهان سوم که چیزی جز فقر و تحقیر از این نظم نوین جهانی عایدشان شود. حال باتوجه به این واقعیات تلخ به ویژه مسلمانان که

برخوردار از تعالیم متعالی اسلام هستند، می بایست با اجرای اهداف نظم ژئوپلیتیکی اسلام یعنی مرزبندی عقیدتی به جای بکارگیری قوانین سامان بخش، ایجاد وحدت و کنار گذاشتن تفرقه های قومی، فرهنگی، جغرافیایی به منظور دستیابی یک قدرت سوم، توجه و حمایت از مستضعفان جهان و تعالی را برای بشر به ارمغان آورد.

مقتضیات عصر امروز که به عنوان یک عنصر اساسی و اهرم قدرت در مناسبات کشورها محسوب می شود نظام سلطه نیز ی از امکانات اطلاعاتی و ارتباطی گسترده، خواسته های خود را تحمیل می کند. بنابراین این جهان اسلام راهی به جز مقابله و بکارگیری قدرت نرم ند . جهان اسلام می بایست برای اجرای اهداف نظم ژئوپلیتیک خود

سرمایه گذاری قابل توجهی را انجام دهد. در این راستا همانطور که اشاره رفت مراکز اطلاع رسانی می توانند در جهت حمایت از نظم ژئوپلیتیکی اسلام و مقابله با نوین جهانی راهبرد های موثری را اتخاذ نمایند. برای عملی کردن این راهبردها می بایست مراکز اطلاع رسانی جهان اسلام تعریف چشم انداز و ماموریتها و کارکردهای خود بازنگری کنند.

ابراهیمی، محمد و دیگران (1379). "اسلام و حقوق بین الملل"، تهران: انتشارات .

(1378). «جهان سوم در نظم نوین جهانی»، روزنامه

78/4/27 24

امیدبخش، اسفندیار (1387). "مناسبات آمریکا و اروپا و ساختار اقتصاد جهانی" در سایت: بررسی استراتژیک (Strategic Review).

http://strategicreview.blogspot.com/2009/03/blog-post_8286.html :

امیراحمدی، هوشنگ (1371). «نظم نوین جهانی، جنگ خلیج فارس و تلاش ایالات متحده برای رهبری جهان»، اطلاعات سیاسی - اقتصادی، 56 55، فروردین و اردیبهشت.

پیشگاهی فرد، زهرا (1386). "تاثیر نظم ژئوپلیتیکی اسلام بر سیاست خارجی ایران"، پژوهشهای جغرافیایی، ش 61، پاییز. ص 115-127.

پیشگاهی فرد، زهرا (1380). "نگرشی ژئوپلیتیکی بر پدیده جهانی شدن: تئوری نظام های فضا- منطقه ای" تهران: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، دانشکده فرماندهی و ستاد دوره عالی جنگ.

توحیدی، صلاح الدین (1384). "از آهنگ پاپ تا آهنگ ناب"، تهران: پرتو بیان.

«جایگاه سازمان کنفرانس اسلامی در نظم نوین بین» کیهان هوایی، ش 1332 24 1378 .10

- (1375). "نظم هاي كهنه و نظم نوين جهاني". ترجمه مهبد ايراني طلب. تهران: اطلاعات.
- خليليان، سدي خليل (1366). "حقوق بين الملل اسلامي"، تهران: نشر فرهنگ اسلامي.
- شبان نيا، قاسم (1382)، "نظم نوين جهاني"، مجله معرفت، ش 68 . 42-35.
- (1353). "فلسفه ما"، بيروت: كديور.
- صديقي، كلیم (1375). "مسائل نهضت هاي اسلامي"، تهران:
- " (1372). "روابط بين
تهران: قومس.
- (1381). "پايان سياست و واپسين اسطوره"، تهران: قومس.
- (1370). "استراتژي وحدت در اندیشه سياسي اسلام" ج 1، قم: مركز انتشارات دفتر تبليغات اسلامي قم.
- واعظ، حسام الدين (1387). "جهاني شدن جهان اسلام و سياست هاي جهاني". قابل دسترس در: <http://www.kalemeh.org/article.aspx>. 1387/3/20
- Taylor.p.d. (1990). "Political Geography", Second edition, Longman: Scientific and Technical. .L.U.K.